

ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนะต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับกระบวนการ
ดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2*

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE SCHOOL ADMINISTRATORS' LEADERSHIP
PERSPECTIVES AND THE STUDENT CARE SYSTEM IMPLEMENTATION PROCESS OF
TEACHERS UNDER THE NAKHON SITHAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE 2

กมล รัตนบุรี, สุตคนึง อัจชอบการ

Kamon Rattanaburee, Sutkhanueng Autchobkarn

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ นครศรีธรรมราช ประเทศไทย

Master of Education Major in Educational Administration Southern College of Technology, Nakhon Si Thammarat, Thailand

*Corresponding author E-mail: t607@thungyaiwit.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน 2) ศึกษากระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับกระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรจำนวน 2,668 คน และกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 338 คน คือครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.991 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เพศหญิง มีอายุ 41 ปีขึ้นไป มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี และทำงานในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย 4.40) โดยด้านที่สูงที่สุดคือการเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม รองลงมาการระบุวิสัยทัศน์อย่างชัดเจน การให้การสนับสนุนผู้ตามรายบุคคล การถือฤทธิการยอมรับเป้าหมายของกลุ่ม การกระตุ้นทางปัญญา และต่ำสุดคือการคาดหวังผลการปฏิบัติงานในระดับสูง ส่วนกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย 4.42) โดยด้านที่สูงที่สุดคือการคัดกรองนักเรียน รองลงมาการป้องกันและแก้ไขปัญหา การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนและต่ำสุดคือการส่งต่อ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = .608, p < .001$) ข้อเสนอแนะผู้บริหารเน้นพัฒนาการผลการปฏิบัติงานของครู กระตุ้นให้ครูเห็นแนวทางแก้ปัญหา ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม กำหนดนโยบายด้านการส่งต่อนักเรียนอย่างชัดเจน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำของผู้บริหาร, กระบวนการดำเนินงาน, ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

Abstract

This research aimed to 1) study the leadership of school administrators, 2) study the implementation process of the teacher student care system, and 3) study the relationship between school administrators' leadership and the implementation process of the teacher student care system. This quantitative research used a population of 2,668 respondents and a sample of 338 teachers under the jurisdiction of the Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2. The questionnaire was used as the research instrument, with a reliability level of 0.991. Descriptive statistics were used to analyze data, including percentages, means, standard deviations, and Pearson's product moment correlation coefficient. The results revealed that most respondents were female, 41 years of age or older, had more than 10 years of work experience, and worked in extra - large schools. The overall leadership of school administrators was good (mean 4.40). The highest score was appropriate role modeling, followed by clear vision statement, individual support for followers, support for group goal acceptance, and intellectual stimulation. The lowest score was high performance expectation. The student care system operation process of teachers was at a good level (average 4.42). The highest level was student screening, followed by prevention and problem solving, knowing students individually, developing and promoting students, and the lowest level was referral. The relationship analysis revealed that the leadership of school administrators and the student care system operation process of teachers had a moderately positive relationship ($r = .608, p < .001$). The administrators' suggestions emphasize developing teachers' performance, encouraging teachers to see problem solving approaches, promoting teamwork, and setting clear policies for student referrals.

Keywords: Executive Leadership, Operational Processes, Student Support Systems

บทนำ

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) พระราชทานแก่ครูใหญ่และนักเรียน ณ ศาลาดุสิดาลัยพระราชวังดุสิต 22 กรกฎาคม 2520 สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 6 ที่ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาว่า การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมไทยในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 22 แนวการจัดการศึกษายังให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน โดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมผู้เรียนให้พัฒนาการตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ทั้งนี้การจัดกระบวนการเรียนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝัง คุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อการพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) เพื่อให้เป็นไปตามหลักการจัดการศึกษาข้างต้น ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน คุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้โดยมีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการ

ดำเนินงานและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน ฯลฯ มีส่วนร่วม (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคม และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และความเป็นพลโลก มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบน พื้นฐานความเชื่อที่ว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ และได้กำหนดให้มีการ พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขใน ฐานะพลเมืองไทย และพลโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ มีความสามารถ มีคุณธรรมในการบริหารงานให้การส่งเสริมสนับสนุนรูปแบบการจัดการเรียนการสอน มีการวางแผนนโยบายและยุทธศาสตร์อย่างชัดเจนเพื่อความสะดวกต่อการนำไปปฏิบัติเป็นผู้แนะนำให้คำปรึกษา สร้างความร่วมมือกับทุกฝ่ายโดยเน้นการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษาทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนสร้างเครือข่ายผู้สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษาในการเป็นผู้นำการปฏิรูปพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน (ธีระ รุญเจริญ, 2550) การพัฒนาประเทศไทยในระยะที่ผ่านมา ยังอยู่บนพื้นฐานที่ไม่สมดุล ยังมีความจำเป็นที่ต้องได้รับการดูแล ป้องกันช่วยเหลือ และส่งเสริมพัฒนาให้ สามารถปรับตัวและดำรงชีวิตให้อยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรู้เท่าทัน มีชีวิตที่ปลอดภัยและมีความสุข ในการสร้างเสริมรากฐานสังคมให้เข้มแข็ง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุล มีคุณภาพและยั่งยืนนั้น ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนไทย ให้เป็นคนดี ที่มีคุณภาพ และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่สถานศึกษาจะช่วยสร้างภูมิคุ้มกันที่มั่นคงให้กับนักเรียน และสามารถสร้างความเข้มแข็งทางด้านจิตใจให้กับบุคคลในทุกช่วงวัยของชีวิต ส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิชัย สุขราชกิจและคณะ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการกระตุ้นให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วมกันและด้านการกระตุ้นทางปัญญา 2) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนา และด้านการส่งต่อนักเรียน 3) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการกระตุ้นให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (สิทธิชัย สุขราชกิจ และคณะ, 2563)

ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 เห็นความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงได้ประกาศนโยบายการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเป็นแนวปฏิบัติ ให้แก่โรงเรียนในสังกัด ดังนี้ให้สถานศึกษาในสังกัดสร้างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็ง และดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุกมิติ โดยมีโรงเรียนที่ต้องกำกับติดตามการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ซึ่งมีโรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น 202 โรงเรียน มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น 2,668 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2, 2564) จากสภาพดังกล่าวผู้วิจัยมีความตระหนัก และเล็งเห็นถึงความสำคัญของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน

จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับกระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผน กำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2
2. เพื่อศึกษากระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับกระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับกระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2” ด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 2,668 คน จาก 202 โรงเรียน 2564 โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan 1970 (บุญชุม ศรีสะอาด, 2553) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 338 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครู ตามแนวคิดของเลทวูดและคณะ (Leithwood, K. et al., 1996) 6 ด้านประกอบด้วย 1) ด้านการระบุนิสัยทัศน์อย่างชัดเจน 2) ด้านการเกื้อกูลการยอมรับเป้าหมายของกลุ่ม 3) ด้านการให้การสนับสนุนผู้ตามรายบุคคล 4) ด้านการกระตุ้นทางปัญญา 5) ด้านการเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ปัญหา 5) การส่งต่อ

ขอบเขตด้านเวลา การวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาศึกษา 2 ปี

ขอบเขตด้านสถานที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสร้างแบบสอบถามตามแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อความถูกต้องและครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน ขนาดโรงเรียนตอนที่ 2 แนวคำถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครู ตอนที่ 3 แนวคำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ แบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน และมีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Index of Item - Objective Congruence : IOC) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไป

ทดลองใช้ (Try out) กับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบหาความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.991

3. การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลที่เป็นแบบสอบถามตามที่ได้รับความร่วมมือ โดยสร้างแบบสอบถามด้วย Google form แล้วทำ QR Code สำหรับไว้สแกนเพื่อความสะดวกในการเข้าตอบแบบสอบถาม จากนั้นส่งผ่านระบบสนับสนุนการบริหารจัดการ (Amss) ของสำนักงานเขตพื้นที่ไปยังโรงเรียนของครูตามรายชื่อที่ได้จากการจับฉลาก โดยเจ้าหน้าที่ธุรการจะส่ง QR Code ไปที่ครูคนนั้นได้ตอบแบบสอบถามจนครบจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยกำหนด ทั้งนี้ได้กำหนดระยะเวลา 15 วันในการเข้าตอบแบบสอบถาม และชี้แจงรายละเอียดในการเก็บข้อมูลต่อผู้อำนวยการโรงเรียนว่าขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากครู และติดตามในกรณีที่ใดไม่ครบหรือไม่สมบูรณ์ด้วยตนเอง เพื่อให้ได้จำนวนแบบสอบถามตามที่คุณวิจัยกำหนดเอาไว้คือ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 85 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์นำมาจัดเรียงลำดับแล้วลงรหัส เพื่อประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางพร้อมคำบรรยาย

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในภาพรวมรายด้าน และรายข้อ วิเคราะห์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (พรณี ลีกิจวัฒน์, 2558) และแปลความหมายของคะแนน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับดี

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับควรปรับปรุง

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

ตอนที่ 3 วิเคราะห์การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในภาพรวมรายด้านและรายข้อ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (พรณี ลีกิจวัฒน์, 2558) และแปลความหมายของคะแนน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับดี

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับควรปรับปรุง

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับกระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยหาค่าความสัมพันธ์ สหสัมพันธ์ ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2552) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 91 - 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์ทางบวกสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .71 - .90 หมายถึง มีความสัมพันธ์ทางบวกสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 51 - .70 หมายถึง มีความสัมพันธ์ทางบวกปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 31 - .50 หมายถึง มีความสัมพันธ์ทางบวกต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .01 - 30 หมายถึง มีความสัมพันธ์ทางบวกต่ำมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า

ผลการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) แสดงรายละเอียด

ตารางที่ 1 เพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	80	23.67
หญิง	258	76.33
รวม	338	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 76.33 และเพศชายคิดเป็นร้อยละ 23.67

ตารางที่ 2 อายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30 ปี	65	19.23
30 - 40 ปี	120	35.50
41 ปีขึ้นไป	153	45.27
รวม	338	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 41 ปีขึ้นไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.27 รองลงมาอายุ 30 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.50 และอายุต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.23

ตารางที่ 3 ประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5 ปี	80	23.67
5 - 10 ปี	113	33.43
มากกว่า 10 ปี	145	42.90
รวม	338	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์ปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.90 รองลงมาประสบการณ์ปฏิบัติงาน 5 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.43 และประสบการณ์ปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.67

ตารางที่ 4 ขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	49	14.50
ขนาดกลาง	69	20.41
ขนาดใหญ่	100	29.59
ขนาดใหญ่พิเศษ	120	35.50
รวม	338	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทำงานในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.50 รองลงมาทำงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 29.59 ทำงานในโรงเรียนขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 20.41 และทำงานในโรงเรียนขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ คิดเป็นร้อยละ 14.50

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน	n = 338		ระดับ	อันดับ
	$\bar{x}$	S.D.		
1. การระบุนิสัยทัศน์อย่างชัดเจน	4.42	0.41	ดี	2
2. การถือคุณการยอมรับเป้าหมายของกลุ่ม	4.39	0.42	ดี	4
3. การให้การสนับสนุนผู้ตามรายบุคคล	4.42	0.42	ดี	3
4. การกระตุ้นทางปัญญา	4.38	0.39	ดี	5
5. การเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม	4.45	0.43	ดี	1
6. การคาดหวังผลการปฏิบัติงานของผู้ตามในระดับสูง	4.35	0.41	ดี	6
รวม	4.40	0.33	ดี	

จากตารางที่ 5 ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.33) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 อยู่ในระดับดีทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = 0.43) การระบุนิสัยทัศน์อย่างชัดเจน ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.41) และการให้การสนับสนุนผู้ตามรายบุคคล ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.42) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การคาดหวังผลการปฏิบัติงานของผู้ตามในระดับสูง ($\bar{x} = 4.35$, S.D. = 1.23) ตามลำดับ โดยจำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของกระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของครู	n = 338		ระดับ	อันดับ
	$\bar{x}$	S.D.		
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.44	0.41	ดี	3
2. การคัดกรองนักเรียน	4.46	0.40	ดี	1
3. การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน	4.39	0.39	ดี	4
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.45	0.41	ดี	2
5. การส่งต่อ	4.38	0.42	ดี	5
รวม	4.42	0.34	ดี	

จากตารางที่ 6 กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.34) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือของครูอยู่ในระดับดีทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การคัดกรองนักเรียน ($\bar{x} = 4.46$, S.D. = 0.40) การป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = 0.41) และการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{x} = 4.44$,

S.D. = 0.41) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การส่งต่อ ($\bar{x}$ = 4.38, S.D. = 0.42) ตามลำดับ โดยจำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า

ตารางที่ 7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับกระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู

ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน	กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู					
	การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	การคัดกรองนักเรียน	การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน	การส่งต่อ	
1. การระบุวิสัยทัศน์อย่างชัดเจน	.407** (.000)	.475** (.000)	.427** (.000)	.457** (.000)	.442** (.000)	.522** (.000)
2. การถือถือการยอมรับเป้าหมายของกลุ่ม	.478** (.000)	.475** (.000)	.465** (.000)	.498** (.000)	.436** (.000)	.556** (.000)
3. การให้การสนับสนุนผู้ตามรายบุคคล	.428** (.000)	.441** (.000)	.387** (.000)	.402** (.000)	.360** (.000)	.477** (.000)
4. การกระตุ้นทางปัญญา	.420** (.000)	.431** (.000)	.385** (.000)	.287** (.000)	.265** (.000)	.423** (.000)
5.การเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม	.459** (.000)	.430** (.000)	.378** (.000)	.368** (.000)	.360** (.000)	.471** (.000)
6.การคาดหวังผลการปฏิบัติงานของผู้ตามในระดับสูง	.455** (.000)	.430** (.000)	.345** (.000)	.338** (.000)	.335** (.000)	.450** (.000)
รวม	.556** (.000)	.563** (.000)	.500** (.000)	.494** (.000)	.462** (.000)	.608** (.000)

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 7 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมกับกระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง ที่ระดับนัยสำคัญ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .608

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับกระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{x}$ = 4.40) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับดี 6 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม การระบุวิสัยทัศน์อย่างชัดเจน การให้การสนับสนุนผู้ตามรายบุคคล การถือถือการยอมรับเป้าหมายของกลุ่ม การกระตุ้นทางปัญญา และการคาดหวังผลการปฏิบัติงานของผู้ตามในระดับสูง แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีบทบาทการเป็นผู้นำในการดำเนินงาน ทำให้ครูเกิดการตระหนักรู้คุณค่าวิสัยทัศน์ เป้าหมาย มีความรู้สึกชื่นชม ภาคภูมิใจและให้ความเคารพนับถือแก่ผู้บริหาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร ปานกลาง

ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การส่งเสริมการยอมรับในเป้าหมายของกลุ่ม การสนับสนุนเป็นรายบุคคล การเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม การระบุและการแสดงวิสัยทัศน์ (ศิริพร ปานกลาง, 2565)

2. ผลการวิเคราะห์กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 4.42$) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู อยู่ในระดับดี 5 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การคัดกรองนักเรียน การป้องกันและแก้ปัญหา การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน และการส่งต่อ แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาให้ความสำคัญกับนักเรียนในการดูแลและแก้ไขปัญหาได้ตรงกับความ เป็นจริง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของศุภร เกษม ปรงผล ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สนับสนุนให้ครูทุกคนมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน การคัดกรองนักเรียน สนับสนุนให้ครูสรุปผลการคัดกรองและช่วยเหลือนักเรียน และการป้องกันแก้ไขปัญหา (ศุภร เกษม ปรงผล, 2560)

3. ผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับกระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมกับกระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง ที่ระดับนัยสำคัญ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .608 แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีกระบวนการทำงานเป็นระบบมีความชัดเจน มีการประสานงานความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในโรงเรียน และนอกโรงเรียนรวมทั้งมีวิธีการ กิจกรรม และเครื่องมือต่าง ๆ ที่มีคุณภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอันจะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของอัจจิมา วาหะ ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พังงา ภูเก็ต ระนอง ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 (อัจจิมา วาหะ, 2567)

สรุปและข้อเสนอแนะ

ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 4.40$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม และต่ำสุดคือ การคาดหวังผลการปฏิบัติงานของผู้ตามในระดับสูง แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสามารถสร้างศรัทธาและแรงบันดาลใจแก่ครู แต่ยังควรพัฒนาการกระตุ้นครูให้เห็นแนวทางการแก้ปัญหาและยกระดับผลการปฏิบัติงานให้สูงขึ้นในด้าน กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู พบว่ามีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 4.42$) โดยด้านที่สูงที่สุดคือ การคัดกรองนักเรียน และต่ำสุดคือ การส่งต่อ สะท้อนว่าครูสามารถดูแลและป้องกันปัญหานักเรียนได้ดี แต่ยังมีข้อจำกัดในการประสานงานกับบุคลากรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการส่งต่อเมื่อพิจารณา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = .608, p < .001$) โดยทุกด้านของภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับต่ำถึงปานกลาง โดยเฉพาะ การถือถือการยอมรับเป้าหมายของกลุ่ม ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด ($r = .556$) และการกระตุ้นทางปัญญาที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด ($r = .423$) ข้อเสนอแนะผู้บริหารควรเน้นพัฒนาการคาดหวังผลการปฏิบัติงานของครู โดยการกระตุ้นให้ครูเห็นแนวทาง

แก้ปัญหาและส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ขณะเดียวกันควรกำหนดนโยบายด้านการส่งต่อนักเรียนอย่างชัดเจน โดยประสานความร่วมมือกับครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือหน่วยงานภายนอก เพื่อให้นักเรียนได้รับการช่วยเหลือที่ตรงจุดและทันทั่วทั้งที่ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาความสัมพันธ์ในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ รวมทั้งการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเพิ่มตัวแปรด้านภาวะผู้นำ เช่น หลักในการทำงาน ความมุ่งมั่น ประสงค์ ความจำเป็นพื้นฐาน และความรักองค์กร เพื่อให้ผลการวิจัยมีความสมบูรณ์และนำไปใช้ได้เป็นอย่างดี ระบุธรรมมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2552). การวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). การบริหารการศึกษาเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชุม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- พรพรณี ลีกิจวัฒน์. (2558). การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพร ปานกลาง. (2565). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศุภกรเกษม ประมูล. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลักการ แนวคิด และทิศทางการดำเนินงาน. เอกสารสรุปย่อองค์ความรู้สำหรับการพัฒนาทีมงานขับเคลื่อนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อการก้าวอย่างยั่งยืนปี 2552. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- สิทธิชัย สุทธราชกิจและคณะ. (2563). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ.
- อัจจิมา วาหะ. (2567). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง. ใน สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- Leithwood, K. et al. (1996). Leadership and School Effectiveness and Improvement. Cambridge: Cambridge University Press.